

Jan Herčík

Alena Hrachovcová

ZVĚROLÉKAŘ
léčí,
ZVÍŘATA
uzdravují

Jan Herčík
Alena Hrachovcová

ZVĚROLÉKAŘ
léčí,
ZVÍŘATA
uzdravují

Jan Herčík
Alena Hrachovcová

ZVĚROLÉKAŘ
léčí,
ZVÍŘATA
uzdravují

Přecházel jsem ze sálu do ambulance, když mi v kapse zabzučel mobil. Kouknu na displej – volá Honza. Zdravím: „Ahoj, Honzo, copak se děje?“

Namísto Honzy uslyším zastřený hlas paní Valentové: „... Honza k vám na kliniku nenastoupí, pane doktore. Spadl se skály a právě teď bojuje o život v nemocnici, na JIPce ...“

Pár dlouhých vteřin ticha, jež by se dalo krájet, a mrazení, co projede tělem jako blesk.

V životě jsou chvíle, které během vteřiny vše změní. Změní míru hodnot věcí, vztahů a vlastně všeho, na čem záleží.

Vcházím do ambulance, kde se můj pohled střetne s pohledem retrívra ve žluté vestičce s nápisem *Asistenční pes*. Má poraněnou tlapku. Hledím do psí tváře a v hloubce očí čtu otázku: „Pomůžeš mi?“

Skláním se k němu: „Dám tě do pořádku, kamaráde.“

Dotkne se mě čenichem: „Nejsem jen kamarád a přítel. Jsem pes, co pomáhá lidem.“

V tu chvíli jsem si uvědomil, jak úžasnou práci tahle zvířata a lidé, co je cvičí, dělají. A když jsem tak přemýšlel nad osudy všech těch, se kterými jsem se během své praxe na klinice potkal, napadl mě námět na knížku, kterou právě teď, milí čtenáři, držíte v ruce.

Děkuji tak všem, kdo zasvětili svůj život výcviku zvířat pro pomoc potřebným lidem. Patří jim můj obdiv a vřelé díky.

A děkuji těm, kteří přispěli do knihy svými příběhy a náměty: paní Zuzaně Daušové, paní Regině Samlíkové, paní Martině Brhelové, slečně Sandře Blažkové, paní Táně Bludské a paní Marii Kocourkové.

Jan Herčík

© Jan Herčík, Alena Hrachovcová, 2014

Editor © Josef Pepson Snětivý, 2014

Cover & Layout © Nakladatelství ČAS, Alena Laňková, 2014

© Nakladatelství ČAS, 2014

ISBN 978-80-7475-057-1

Honza

Čím chceš být?

Pronikavý zvuk školního zvonku ohlásil konec dopoledního vyučování a začátek pololetních prázdnin. Ve třídách pražské základní školy, v nichž do té doby panovalo hluboké ticho, zavířil šum a zmatek. Učitelé vycházeli z učeben, žáci skládali chvatně sešity a knihy. Děti z nižších tříd se hrnuly ze školy s hlasitým křikem.

Nerozluční kamarádi Honza s Kájou se vyřítili ze dveří páté třídy ven do sychravého počasí mezi prvními a zamířili do nedalekého parku.

Menší Karel si v návalu energie strhl s hlavy čepici, chytil ji za bambuli a vyhodil do výšky, kde se zachytila v holých větvích vysokého javoru. „Jupí!“ zavýskl. „Zítra odjízďím s tátou na hory! A co ty, pojedeš někam, nebo budeš doma?“

Z hořejší větve se ozvalo slabé zamňoukání. Honza zcela přeslechl otázku a zaklonil hlavu prudce dozadu, až se mu kulich přehrnul přes oči. Rychle ho stáhl a strčil do kapsy, aby mu nepřekážel v rozhledu. Zapátral očima ve větvích.

„Hele, támhle je,“ objevil šedé mourovaté kotě a strčil do kamaráda. Prohrábl si rukou černou hustou kšticí a rozhlédl se kolem. „Musíme ho zachránit,“ začal organizovat záchrannou akci.

Odhodil tašku s učením na zem a ulomil jednu ze spodních dlouhých větví. „Viděl jsem v televizi, jak v džungli sundávali se stromu tygří mládě. Teď potřebujeme záchrannou síť,“ vysvětloval.

Kája se přemýšlivě podrbal na nose. „No jo, ale kde ji vezmeme?“

Honza rozepnul zip bundy, vysoukal z kalhot košili a přehrнул ji přes hlavu. „Br,“ oklepal se zimou, když si přes spodní tričko bundu zase rychle oblékal.

Z kluků se vmžiku stali lovci. Kája se postavil vedle Honzy. „Utáhni to pevně,“ kontroluje Honzu, když ten uvazuje rukávy košile ke klacku, a sám dělá dole na košili uzel. Pak si obětavě klekne do bláta pod stromem a nastaví záda. „Ty jsi větší, když mi vlezeš na záda, dostaneš se támhle k tý vidlici, co rozděljuje kmen. Tam už se lehce udržíš a stáhneš kočku do záchranný plachty.“

Rozpálení dobrodružstvím nehledí na bláto a špínu. Honza se vyhoupl nahoru na strom a natahuje se co nejdál. „Ještě kousek a víc doprava,“ naviguje ho dole Karel.

Natáhl se ještě víc. „Teď!“ vykřikl vítězně, když se mu podařilo kotě strhnout do pytle, vytvořeného z košile. Prudkým pohybem mu sklouzla druhá ruka. „Jé!“ zajčel, když sjel po kmeni na zem a svalil se do bláta. Ale víc než špinavá a na zádech natržená bunda a natlučené koleno ho zajímá úlovek.

„Co s ním budeme dělat?“ ptá se teď už věcně Kája a začne se zajímat o to, jak vypadá. „Tak tohle si doma

pěkně vypiju,“ konstatuje a snaží se kapesníkem zbavit aspoň nejviditelnější špíny.

Honza zatím prohlédl kočku. „Je v pořádku. Vezmu si ji domů.“ Rozvázal uzly na košili a nacpal ji do tašky k učení. Kotě si strčil za bundu. „Kdybysme měli žebřík, jako maj hasiči, tak jsme teď čistý. Asi se stanu hasičem a jednou takhle budu zachraňovat životy,“ zauvažuje.

„Jo. A já budu detektivem a budu hledat ty, co potřebujou zachránit,“ dokončí posledním energickým rozmáznutím bláta na kalhotách očistu Karel.

„Ahoj po prázdninách,“ loučí se na konci parku záchranáři a cestou domů pokračují v úvahách o svých budoucích povoláních.

„Honzo, jak to vypadáš?! Cos to zase vyváděl?! Takhle se chodí ze školy?!“ Než se maminka nadechne k pokračování, zouvá si Honza opatrně zablácené boty, svléká bundu a snaží se diplomaticky zakrýt díru na zádech a kotě zalezlé pod tričkem. Ale mámu neošidí. „Vždyť ta bunda byla skoro nová. Můžeš mi konečně říct, co se stalo? A co je tohle?“ píchne prstem do vybouleniny na bříše svého syna a couvne, když z výstřihu vykoukne mourovatá hlavička a zaprotestuje mňouknutím proti takovému zacházení.

Z kuchyně přiběhla fenka teriéra Cinda. Okamžitě zaregistrovala kočičí návštěvu a rozhodla se s ní seznámit. Než jí v tom paní Valentová stačila zabránit, vyskočila a opřela se předními tlapkami Honzovi o břicho. Kotě stáhlo uši dozadu, vzepřelo se a vyskočilo na věšák. „Au,“ chytíl se Honza za břicho a hladil si škrábanec. Pak se konečně vzbudil k obhajobě.

„Mami, já tu kočičku zachránil! Byla na stromě a bála se slézt dolů. S Kájou jsme ji sundali. Proto jsem se umazal. Přece ji teď nevyženeme zase ven. Mami, vid', že si ji můžu nechat? Vid', že se přimluvíš u táty? Slibuju, že se o ni budu starat. Tak jako se starám o své želvy Bobinu a Olinu.“

Paní Valentová zhluboka dýchá. Ví, že u manžela se za kočku přimlouvát nemusí. Představuje si, jak se manžel nad její stížností, že se z jejich bytu pomalu stává zvěřinec, jen usměje, mávne rukou a Honzu omluví slovy: „Ale jen ho nech. Miluje zvířata a o ten svůj zvěřinec se stará sám. Co je do kluka, když je bluma. Hlavně že se dobře učí.“

Už se nezlobí. Posbírání špinavé oblečení, odnese ho do pračky a pomůže Honzovi sundat kotě z věšáku. V Honzově pokojíčku ho pustí na zem. Kotě se protáhne, veesele poskočí a zvědavě nakukuje do terária k želvám.

„Mami, jak mu budeme říkat?“

Teď už se máma dokonce usmívá. „Je to kočička. A zdá se, že je veselá a bude s ní legrace. Víš co, budeme ji říkat *Funny*. Zkrátka – Veselá Fanyinka.“

Večer, když mu máma přijde dát dobrou noc, ji chytí za ruku. „Přemýšlím, čím bych chtěl být. Dneska jsem řek Kájovi, že budu hasičem.“

„V první třídě jsi chtěl být popelářem – a není to tak dávno, cos prohlásil, že budeš kosmonautem. Honzíku, na jaře musíš udělat zkoušky na gymnázium. A pak budeš mít dost času na to, aby ses rozhodl, co jednou budeš dělat.“

„Tak jo,“ souhlasí ospale, a než usne, uvažuje, že by nebylo špatné starat se o zvířata a léčit je. A přidá na svůj seznam snových povolání ještě zvěrolékaře.

Ach, jak lehce se v jedenácti letech sní o budoucnosti!

„Studente Valento, co chcete studovat dál?“

Osm let uběhlo jako voda. Po maturitě nastal čas rozhodnout se, jak pokračovat.

„Studente Valento, co chcete studovat dál?“ Taková byla otázka, kterou mu položil třídní profesor.

Ze školních předmětů si Honza nejvíc oblíbil biologii. Ve svých devatenácti letech nepřestává být romantikem a dál sní o tom, čím by chtěl být. Třeba jak založí vědeckou expedici a bude trávit čas v dalekých lesích, kam lidská noha ještě nevkročila, zkoumáním života medvědů.

„Podal jsem si přihlášky na lékařskou a přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy, pane profesore.“

Poté, co ho přijali na přírodovědeckou fakultu, rozhodl se přijímací zkoušky na medicínu „zaspat“. Zůstala

mu láska ke zvířatům. Medvědi zvítězili. Ovšem během prvního roku studia ztratil romantické iluze o pobytu v lesích, kam lidská noha nevkročí. Protože práce biologa začíná a bohužel většinou i končí u pracovního stolu v obklopení zkumavek, Petriho misek a rozličných chemikálií. Nemohl tvrdit, že by mu nabyté informace připadaly nezajímavé nebo zbytečné, ale zjistil, že se svou povahou na vědeckého pracovníka nehodí.

Příběhy z veteriny (1)

Proč je někdy těžké být zvěrolékařem

Únor je úděsný měsíc. Kouzlo prvních zimních měsíců je pryč a do jara je nutné pročvachtat se plískanicemi a tmou na začátku i na konci dne.

Den začal jako každý jiný. Přešel jsem přes dvůr a nahlédl do recepce. Recepční Naďa právě telefonovala. Přikývl jsem na pozdrav, ale ona mávla, abych zůstal. Vyběhl jsem po schodech do patra, kde máme malou kavárnu, vložil do hrnku sáček s mátovým čajem a natáhl se po konvici. Vrátil jsem se dolů, právě když dokončila hovor.

„Doktore, nezapomněl jste, že tu dneska jsou Sandra a Sára?“

Jak bych mohl zapomenout na tyhle dvě uhihnané holky! Sandra a Sára jsou studentky střední veterinární školy v Hradci, které k nám jednou do roka chodí na povinnou praxi. Lokl jsem si čaje a polkl: „Fajn. A dál?“

Mrkla do počítače. „Jsou tady Horáčkovi. Jsou objednaní na kastraci s Ďapinou. Zdeňka právě připravuje Ďapinu na předoperační vyšetření.“

Odložil jsem hrnek a zamířil k ordinaci. Pan Horáček pokuřoval před zasklenými dveřmi čekárny a upřeně zíral do protějších pootevřených dveří chodby předoperačního sálu. Na můj pozdrav jen pozdvihl významně obočí. Otočil jsem se tím směrem, abych zjistil, co ho tak pohoršilo. Sára

se Sandrou tam stály oblečené ve veterinárním obleku a se sluchátky na uších tančily v pomalém rytmu odposlouchávané hudby. Jakmile mě zahlédly, štouchla jedna do druhé. „Brý den, pane doktore,“ pozdravily skoro současně.

„Děvčata,“ oznamuji, „dneska mi budete asistovat při kastraci. Měly byste o tom něco vědět z anatomie.“

Sandra, sedmnáctiletá štíhlá blondýnka, rozhodně nepostrádá pohotovost. Špičkou jazyka posunula žvýkačku, kterou během tance bezmyšlenkovitě přežvykovala, do koutku úst. „Jasně, pane doktore!“

„Jo, z toho jsme teď ve škole dělaly test,“ pospíšila si hnědovlasá Sára podpořit kamarádku.

Nezdržoval jsem se dotazy, jak test dopadl, a vedl dívky do ordinace. U pana Horáčka jsem se zastavil a položil mu ruku na rameno.

„Nepůjdete s námi? Můžete u Ťapky zůstat až do doby, než ji dáme na operační sál.“

Zapálil si další cigaretu, než procedil koutkem úst: „Stačí, když tam bude manželka. Mě nemocniční prostředí irituje. Zvláště když jsou na dohled nějací blázni.“ Nevraživým pohledem přeměřil obě studentky.

Už jsem ho nepřemlouval.

Ťapka, malá fenka kernteriéra, ležela na stole, paní Horáčková ji hladila a konejšivě k ní promlouvala. Jakmile jsem vešel, omluvně na mne pohlédla. Sestřička Zdeňka stála vedle ní, v ruce připravenou kanylu a dvě zkumavky na krev. Zavedl jsem kanylu do přední tlapky.

Znovu jsem se obrátil k děvčatům. „Před operací zkontrolujeme funkci orgánů a krevní obraz,“ zahleděl jsem se za Zdeničkou, odcházející se zkumavkami naplněnými krví do laboratoře.

„V pořádku,“ ohlásila po necelých patnácti minutách a pomohla mi fenku přenést přes dvůr do předoperačního sálu. Přes rameno jsem se obrátil k paní Horáčkové: „Prosím, pojdte s námi, počkáte u ní, než usne.“

Do kanyly v tlapce jsem zavedl úvod do anestezie. Āapka na stole zůstala klidná a lehla si. „Teď přistoupíme k části druhé: přeneseme psa na operační sál a tam ho pomocí laryngoskopu zaintubujeme,“ vysvětluji.

Holky stojí, mlčí jak zařezané. Všiml jsem si, že se paní Horáčkové třesou ruce. Usmál jsem se na ni. „Laryngoskop je taková špachtle se světlem. Do dýchací trubice se dá kanyla s balónkem, tím se trubice utěsní, aby Āapka mohla vdechovat narkózu. Říká se tomu inhalační anestezie. Jen klid. Teď si běžte dát kávu, a já vám brzy Āapinu v pořádku předám,“ doprovodil jsem ji do čekárny k manželovi.

S děvčaty v patách přecházím do operačního sálu. Fenka leží, je zarouškovaná, operační pole je připravené. „Rozřízneme kůži, odpreparujeme podkoží, rozřízne se *linea alba*, to je spojení břišních svalů,“ odříkávám postup krok za krokem. Sandra se Sárrou stojí z druhé strany stolu a ani nedutají. „Rozstřihnu pobřišnici, a otevřu tak břišní dutinu. Vnořím pinzetu, uchopím děložní roh, stáhnu

ho do operační rány. Vezmu ho do prstů a vytáhnu ho až po vaječnickovou burzu, to je obal vaječnicku. Zachytím ho peánem a odstráním harmonickým skalpelem. To samé i u druhého vaječnicku,“ mrskl jsem okem po studentkách. Podržel jsem v ruce vaječník a snažil se je zapojit. „Co to je? Vždyť jste z toho psaly test...“

Ani jedna se neměla k odpovědi. Probudil se ve mně starý kantorský duch. Vzpomněl jsem si na léta, kdy jsem učil na vysoké škole, a začal znovu popisovat. Holky na mne koukaly a já měl pocit, že netuší, která bije.

Znovu jsem se nadechl. „Děvčata, vaše neznalost mě ohromuje. Copak vy neznáte ani to svoje nádobíčko? Dobrá,“ vzdychl jsem. „Tady asi jen anatomie nestačí.“ A začal jsem vysvětlovat i fyziologii a jak to funguje. A když už jsem měl pocit, že jsem se kantorsky vyčerpал a dostali jsme se na podmínky, za kterých dochází k oplození, říkám: „Holky, kdy dochází po tom všem k oplození?“

Jedna se podívala na druhou. Nic.

Říkám si: to je marné, já už učit asi zapomněl. A naposledy jsem položil předešlou otázku: „Tak za jakých podmínek a kdy dochází k oplození?“

Konečně se aspoň Sára rozzářila. Její hnědé oči zamrkaly a dychtivě se rozevřely. Podívala se na mne a vyhrkla: „Večer.“

Za zády jsem slyšel vyprsknout Zdeňku.

Proboha! Na co ty holky nemyslí! Snad že se z úctyhodného doktora stal starý sprosták? Obrátil jsem se k poo-

tevěnému oknu a ucítil slabý závan větru. Někde výš muselo jistě silně foukat, protože mraky spěchaly po nebi a semtam zakryly slabé zimní slunce.

Povzdechl jsem si: „Panebože, proč je někdy tak těžké být zvěrolékařem?“

Sestřička, nebo „sestřák“?

Sedím v ordinaci u počítače a přemýšlím. Během těch let, co tuhle práci dělám, jsem se snažil vychovat si svého zástupce. Zatím se mi to nepovedlo. Má snaha pokaždé na něčem ztroskotala. Jak dlouho budu ještě tuhle práci vykonávat? Kdy ho najdu? A kde ho mám hledat?

Z přemýšlení mě vyrušila sestřička Zdenka. Vešla dovnitř, otevřela skříň s léky a začala je rovnat.

„Doktore, potřebujeme uklidit a doplnit sklad. Kdo to udělá? Já na to čas nemám a ostatní to taky nestíhají. A jen tak mimochodem – práce je tady čím dál víc. Měl byste přijmout ještě jednu sestru.“

Vrátila mě do reality. „Snad to nebude tak zlé. Vyvěste v čekárně inzerát. Chodí sem tolik lidí, to by bylo, aby se nenašel nějaký student, který by si rád přivydělal brigádou na jeden měsíc... Měsíc na úklid a doplnění skladu snad bude stačit. S tou sestřičkou si to ještě rozmyslím,“ ukončil jsem debatu a vypustil problém z hlavy.

O týden později jsem přecházel kolem recepce, když jsem si všiml, že na místě recepční nesedí u počítače jako obvykle Naďa ani Bára, ale nějaký černovlasý kluk.

Otočil jsem se a málem se srazil se Zdeničkou. „Kdo je to?“ vysunul jsem bradu směrem k recepci.

Udiveně na mne pohlédla. „No přece ten brigádník, kterého jste na měsíc přijal na výpomoc. Říkal jste, ať dám do čekárny inzerát. Tak jsem ho vyvěsila, a hned druhý den se přihlásil tady ten kluk. Studuje prvním rokem na přírodovědecké fakultě. Jmenuje se Honza Valenta a je moc šikovný a ochotný. Sklad měl uklizený do týdne, a protože je tu na měsíc, vypomáhá, kde je zapotřebí. Dneska nám pomáhá na recepci. Bára má volno a Nada si potřebovala něco nutného zařídit. Jo, abych nezapomněla – rád by s vámi mluvil.“

Důkladně si ho prohlížím: štíhlý kluk v džínách a v šedém sepraném tričku, které snad předtím bývalo černé. Do veselých hnědých očí mu padá hustá ofina tmavých vlasů.

Sedíme v kavárně nad recepcí a povídáme si. Zaboří se hlouběji do červeného koženkového křesla a natáhne před sebe dlouhé nohy.

„Rád bych u vás ještě zůstal, pane doktore. Dáte mi práci?“

„Potřebuješ si přivydělat?“

Zakření se, zavrtí hlavou a trochu zaváhá. „Snad. Taky. Kdo by nepotřeboval. Ale vidina výdělků mě tak neláká. Mnohem víc prostředí, pohodová atmosféra a přátelský kolektiv,“ udělá pomlku a zahledí se na špičky svých bot.

„Máš nějaké koníčky?“

Ožije. Narovná se a nohy zatáhne pod křeslo. „Skalní lezení,“ řekne s nadšením.

Zajímá mě čím dál tím víc. „Přitahuje tě adrenalinový sport a dobrodružství?“

Znovu zavrtí hlavou. „Tak to nevidím.“ Najednou se rozpovídá. „Víte, netrávil jsem příliš času na nepovinných přednáškách. A tak mi zbývalo dost prostoru na další aktivity. Absolvoval jsem kurz skalního lezení, protože už dřív mne tenhle sport lákal a zkušeností z umělé stěny jsem měl dostatek z doby, kdy jsem byl na gymnáziu. A ten koníček ve mně postupně přerostl ve vášň a životní náplň. Nejedná se jen o dobrodružství, krásné scenérie, otevřenou a přátelskou komunitu. V mém pojetí lezení nepředstavuje ani adrenalinový sport. Právě naopak. Myslím, že horolezectví má ohromný vliv na duševní rozvoj. Schopnost zachovat si klid a rozvahu i ve stresové situaci. Umět dělat správná rozhodnutí a naučit se spoléhat na svého partnera na laně. Tohle všechno se ve velké míře přenáší do běžného života a formuje vaše jednání. Spousta zábavy, zážitků a pohybu na čerstvém vzduchu, to jsou další vedlejší přínosy tohoto sportu. Jsem za to všechno moc vděčný.“

Ted' zase chvíli mlčím já. Pak se zeptám: „Co bys u nás chtěl dělat?“

Následuje pohotová odpověď. „Cokoliv. Ale upozorňuji vás, že mé kancelářské a organizační schopnosti nejsou úplně na výši. Mám rád zvířata,“ zase roztáhne pusku do širokého úsměvu.

Koho mi jen ve svém nadšení připomíná? Snad studenta Herčíka před více než třiceti lety?

„Potřebuji přijmout do služby sestřičku. Troufneš si na to při studiu?“

Vyskočil a postavil se do pozoru. „Beru! Pane doktore, ‚sestřák‘ Honza Valenta se hlásí do služby!“

„Hele, vole, kůň!“

Za chvíli otvíráme ordinaci. „Jste tu všichni?“ ptám se a rozhlížím se po svém personálu.

„Veronika chybí,“ hlásí Zdeňka.

Než se stačím zeptat, jestli někdo něco neví o příčině její absence, rozlétnou se dveře a do ordinace vletí zadýchaná Verča.

„Nebudete mi věřit, co jsem právě viděla v metru,“ vyhrkne a rychle se převléká.

„Dej pokoj s katastrofou hned po ránu,“ okřikne ji Zdenička.

Veronika mávne rukou. „Nepřerušuj a poslouchej. Scházela jsem po schodech v metru u stanice Můstek. Proti mně šli dva kluci. Najednou se zastavili a jeden z nich

vyhrkl: „Hele, vole, kůň!“ Otočila jsem se – a za mnou šla po schodech paní a vedle ní si skutečně vykračoval mrňavej kůň! Tak co tomu říkáte?“ rozhlédne se po nás triumfálně.

Ale na mne si nepřijde. „To byla paní Zuzana Daušová,“ říkám s klidem.

„Doktore, vy ji znáte?“ vykulí oči Verča.

„Znám. Zuzana Daušová je ředitelkou a vedoucí výcviku organizace Helpes, nositelkou zlatého odznaku vzorného výcvikáře prvního stupně, mezinárodní mistryní Rakouska ve výcviku záchranných psů a Slovenska ve sportovní kynologii, vicemistryní záchranných psů i mnohonásobnou účastnicí mistrovských a mezinárodních soutěží.“

Honza mě doplní: „Organizace Helpes cvičí psy tak, aby pomáhali postiženým lidem. Psi vodící pomáhají zrakově postiženým lidem. Asistenční nabízejí dobrou službu všem, kdo mají nějaké tělesné postižení, ať už jde o lidi chodící o berlích nebo s chodítkem, případně vozíčkáře. Tihle pejsci jsou prospěšní jak doma, tak venku, a kromě doprovodu je jejich hlavním úkolem také speciální aporťování. Například podají mobil, peněženku, klíče, pomohou se svlékáním... A psi signální představují podporu pro osoby se sluchovým postižením nebo pro nemocné, kteří kvůli své chorobě trpí záchvaty, případně ztrátou vědomí. Pomáhají kardiakům, diabetikům nebo těm, co trpí epilepsií.“

„No jo, ale co s tím má společného kůň?“

„Koník paní Zuzany se jmenuje Kartijn. Je to vodící kůň pro slepé, kteří z určitého důvodu nemohou nebo nechtějí mít vodícího psa. Tento minikůň je vhodný pro výcvik nejen kvůli velikosti, ale i kvůli své povaze. Vhodnými vlastníky vodícího koně mohou být třeba lidé, kteří s koňmi žili, rozumějí jejich povaze a vědí, jak se o koně postarat. Nebo alergici, kteří jsou alergičtí na psy, případně se jich bojí. Vodící koně jsou velice poslušní, učenliví a dobře ovladatelní. Jsou silní, a proto se dobře hodí i pro ty, kteří jsou silně fyzicky indisponovaní,“ odpovídám trpělivě na další otázku.

Ty, jak se zdá, neberou konce.

„U nás jsme jako první s nápadem vycvičit koně pro pomoc nevidomým lidem nepřišli. Vymysleli to v Americe koncem devadesátých let. Paní Zuzana o tom samozřejmě věděla, ale blíž se o to začala zajímat, až když zhlédla tréninkové video. Po jeho zhlédnutí si uvědomila, že trénink psa i koně je v podstatě stejný. A tak si řekla: proč by lidé v Evropě a naší republice neměli mít podobnou možnost jako Američané? Začala se svou organizací shánět další informace a ptát se koňáků, až se dopracovala k tomu, že získala z Holandska kobylku Kartijn van den Meier. S ní začala zkoušet pilotní projekt – výcvik koně pro asistenci postiženým lidem.“

„Zajímalo by mě, jak k tomu všemu vůbec přišla. Kde vzala ten nápad cvičit psy a koně? A jak dlouho jí trvalo,

než vznikla organizace, jako je Helppes?“ přemýšlí nahlas Veronika a rozhlédne se po ostatních.

Podíval jsem se na hodinky. „Teď na povídání není čas. Čekárnu máme plnou. Ale jestli chcete, můžeme se po službě sejít nahore v kavárně. Dáme si kafe a já vám o cestě paní Zuzany k Helppesu povím. Ujišťuji vás, že byla hodně dlouhá.“

Helppes

„Já chci psa!“

Za oknem vinohradského činžáku stojí světlovlásá holčička a zamýšleně se dívá, jak kapky deště padají na chodník a rozpleskávají se v kalužích vody.

„Zuzanko,“ ozve se z vedlejšího pokoje babiččin hlas, „buď tak hodná a zaběhni za maminkou. Připomeň jí, ať mi nezapomene zajít do lékárny pro prášky, až půjde na večer z práce.“

Zuzka odskočí od okna a přiběhne k babičce, která sedí v invalidním vozíku. „Jasně, babi! Já tam skočím hned.“

„Jsi hodná holka,“ dostane se jí pochvaly. „A než půjdeš, zavez mě, prosím tě, k oknu a podej mi se stolku brýle a knížku. Než se vrátíš, budu si číst.“

Vyhovět babičce trvalo jen okamžik. Rychle si oblékne bundu a dveře za ní zaklapnou. Vyběhne na ulici a pak kolem bloku domů k rohu, kde je hospoda Demínka. Tam pracuje máma.

Chodí za ní ráda, zná se se všemi stálými hosty a oni dobře znají ji. Ale nejradši má místního taxikáře pana Hroděje a policajta pana Zázvorku, protože nikdy nepřijdou do hospody bez psa. Pan Hroděj chodí se statným boxerem Alfem a pan Zázvorka přivedl asi před měsícem ukázat své nové štěně, půlročního ovčáka Rexe. Zuzana psy miluje. Na ulici se otočí za každým, kterého potká, Alfovi

pokaždé vyškemrá v hospodské kuchyni nějakou dobrotu a Rexe zbožňuje od prvního okamžiku, kdy ho spatřila.

Pořád ještě prší a fouká vítr. Olizuje jí obličej deštěm, poskakuje jí ve vlasech a tahá ji za kapuci, kterou si ve spěchu zapomněla natáhnout. Nevadí jí to. Dveře hospody jsou pootevřené, aby z lokálu vyvanul dým z cigaret, a ze dveří vykukuje černý čumák Rexe.

„Ahoj, Rexi,“ sklání se k němu.

Pes jí olízne mokrou tvář a radostně zakňučí.

Ze dveří kuchyně vyjde maminka a zamračí se: „Zuzano, kde máš čepici? Chceš nastydnout?“

Zuzka se usmívá. Nevadí jí, že se maminka zlobí. Vždyť se nebude zlobit dlouho, a pak – zítra má narozeniny a ví, jak mamince odpoví, až se zeptá, jaký dárek by si přála. K pátým narozeninám si bude přát psa. Zrovna takového, jako je Rex.

„Zuzanko, buď rozumná,“ stírá máma Zuzaně slzy. „Psa, jako je Rex, ti dát nemůžu. Jsi příliš malá na to, aby ses o něj mohla starat. Potřebuje pravidelně chodit ven a musí se cvičit. Babička je stará a na vozíčku, já musím chodit do práce a ty s ním sama ven nemůžeš. Snad až budeš větší,“ konejší ji.

Po poslední větě Zuzka konečně vtáhla slzy zpět do očních jamek a utřela si ušmudlaný nos. „A až budu větší a budu se o něj moct starat, tak mi ho dáš?“ chytila se poslední vyřčené věty jako klíště. „Slibuješ, mami?“

„Slibuji,“ vzdychne maminka a v duchu zadoufá, že snad dcerka do příštích narozenin na přání zapomene.

A tak se malá Zuzana může dál přátelit jen se psy hospodských štamgastů.

Od nesplněného přání k pátým narozeninám uběhl rok a ještě půl a Zuzana chodí do školy. Po vyučování běží do hospody za mámou. A za psy. K Alfovi a Rexovi přibyl pudl Eda. Hladí je, povídá si s nimi a stará se, aby měli pod stolem a venku za dveřmi misku s čerstvou vodou. I něco dobrého jim pokaždé přinese.

„Zuzano, syp domů psát úkol,“ vyhání ji maminka z hospody. „Až večer přijdu, chci vidět, že máš na zítřek všechno do školy připravené.“

Zuzka s povzdechem opouští Rexe a loudá se domů. Nedošla ještě ani za roh, když jí pod nohy vletěl mourovatý kocour. Vyděšen se přitiskl ke zdi a z přízemního okna protějščího domu za ním vříská hlas rozzuřené hospodyně: „Neřáde! Ještě jednou mi sem vlez, a otrávím tě!“

Pomalou odloží na zem tašku s učením a natáhne ruku: „Neboj se, číčo.“ Nechal se pohladit a po chvíli vzít i do náruče.

S taškou v jedné, s kocourem v druhé ruce se vrátila do hospody.

„Mami, můžu si ho nechat?“ zůstane stát mezi dveřmi.

Rex a Eda už v lokále naštěstí nejsou. Zpod stolu se vyříjí boxer Alf. Kocour zaprská a několika skoky se ocitne v regálu mezi lahvemi. Zacinkaly a nebezpečně se zakymácely. Zuzka upustila tašku a po bradě a ruce jí stéká pramínek krve.

„Kuš, Alfe! Von je na kočky hajzl,“ snaží se udýchaný pan Hroděj odchytit psa, který porazil pár židlí a stůl, aby se dostal za kořistí.

Maminka neříká nic. Beze slova vyloví kocoura z regálu, sesbírá střepy a pak unaveně vzdychne: „Pro mne za mne si ho nech. Ale budeš se o něj starat a sem ho nebudeš nosit. Podívej, vypadá to tu jak po nájezdu nezletilých delikventů, co zešíleli po nadměrném požití tvrdého alkoholu.“

Dala mu jméno Fisibulus a ten večer usínala šťastně s myšlenkou, že ho vycvičí jako psa.

Krásná myšlenka je jedna věc. Uvést myšlenku ve skutek je věc druhá. Nejdřív ze všeho uprosila maminku, aby koupila pro Fisibula kšíry. A ode dne, kdy je kocourovi navlékne, potkávají obyvatelé a návštěvníci Vinohrad holčičku, která za sebou tahá na kšandách kocoura a snaží se ho mermomocí vycvičit.

„Že město není ves, že kočka není pes, to každý ví, to každý zná...“ zpívala v jedné ze svých písniček Eva Pilarová. A brzy to zjistí i Zuzanka: kocour je pacholek a vycvičit jako pes se nedá. Ale přece jen se občas na povel *Sedni!* posadí. Povzbuzena úspěchem, vydává se před hospodu, aby se cvičeným kocourem pochlubila. Představení se nekoná. Kocour si před hospodou vzpomněl na den, kdy tu byl poprvé a stal se lovnou zvěří. Vyškubne se své cvičitelce z ruky a vyšplhá na nejbližší ze stromů, lemujících kraj chodníku. Marně ho láká a slibuje mu odměnu. Bezradně stojí pod stromem a nakonec se rozpláče.

„Nebřeč,“ řekne pan Zázvorka. „Přinesu židli, vyhoupnu se nahoru a podám ti ho.“

Kolem se začne scházet obecnstvo a špitá si něco o tom, že by se měli zavolat hasiči. Dřív než se někdo z přihlížejících rozhoupe, podaří se panu Zázvorkovi chytit vodítko Fisibulových kšír a stáhnout prskajícího a vřískajícího kocoura dolů.

„Hajzl jeden,“ uleví si za potlesku okolostojících diváků a hladí si škrábance, jež utržil při záchranářské akci. „Kočku nemůžeš vodit ven na vodítku, holčičko,“ domlouvá

Zuzaně. „Viš co? Až půjdeš na procházku, půjčím ti Rexe. A když ho hezky vyvenčíš kolem hospody, koupím ti za to čokoládu.“

Chlapi v hospodě každé odpoledne vesele popíjejí. Bodejt' by nepopíjeli! Už se nemusí za každého počásí po dvou hodinách zvedat od púllitru, aby vyvenčili své psy. Je tady přece Zuzka, milovnice psů.

A ta to nemá se svými svěřenci jednoduché. Alf honí kočky, Rex zase malé psy. Brzy přišli na to, že je malá holka neudrží, a tak, jakmile vidí kořist, vyškubnou Zuzce vodítko z ruky a ženou se za ní. Nic nedbají na povely, kterými se je snaží přivolat. Nepomáhá ani náhubek, který před každou procházkou Rexovi nasazuje. Rex už dávno není malé štěně, vyrostl z něj pořádný policejní ovčák a je skoro tak velký jako Zuzana.

„No, snad se tak moc nestalo, paninko,“ chechtá se od svého piva pan Zázvorka, když se Zuzka vrátila z procházky v doprovodu rozhořčené majitelky jezevčíka, kterého si Rex nacpal do huby přes košík a natrhl mu ucho. „To víte, chrání svoje teritorium. Ale abyste neřekla, zaplatím vám ošetření u veterináře,“ končí debatu sáhnutím po dalším púllitru.

Majitelce pokousaného psa se to nelíbí, ale mlčí.

Mlčí i Zuzana. Mlčí a usmívá se, protože je myšlenkami jinde. U svých narozenin. Ano, už brzy jí bude dvanáct let. Už je dost velká na to, aby konečně dostala slibovaného psa. Tentokrát mamince neustoupí. Maminka jí ho slíbila – a sliby se musí plnit.

Teddy

„Zuzanko, nechtěla bys radši boxera? Němečtí ovčáci jsou bez pravidelného ostrého výcviku těžko zvládnutelní, “ snaží se jí máma vymluvit vybranou rasu.

„Nechci boxera. Ty jsi mi slíbila psa, jako je Rex. Bude to můj pes a bude poslouchat, “ stojí si Zuzana neústupně na svém.

Nakonec se do debaty vložila i babička: „Ano, slíbila, s tím nic nenaděláš. Však ona ho Zuzanka vychová. A já se aspoň nebudu bát sama doma, když jsi v práci a Zuzka ve škole.“

Maminka kapitulovala.

V den narozenin dostala Zuzana malou chlupatou kouli – štěně německého ovčáka. Jmenuje se Teddy.

Teddy roste. Je z něj krásný statný pes a za chvíli mu bude rok.

„Kam letíš, Zuzko?“ zastavuje Zuzanu maminka mezi dveřmi.

„Kam bych šla? Přece s Teddym,“ odbývá mámu a kouká co nejrychleji proklouznout ven.

Ale máma se odbýt nedá. „Počkej, musíme si promluvit,“ říká přísně a staví se mezi Zuzanu a dveře. „Byla u mne v práci paní Vondráčková a chtěla, abych jí zaplatila čistírnu za kabát. Říkala, že Teddy na ni skočil zablácenými packami, když přecházela přes park. A pan Novák odvedle si taky stěžoval. Prý mu náš pes roztrhal nohavici nových sportovních kalhot. Copak o tom víš?“

„Paní Vondráčková?“ odpovídá Zuzana na půl pusy otázkou, aby měla čas na rozmyšlení odpovědi. „To je ta ženská z vedlejšího baráku, že jo?“ upřesňuje, jako by si nemohla vzpomenout, o kom je řeč. „Já se divím, že udrží hlavu zpříma pod takovou tíhou šminek, co má napatlaný na obličej. A nosí bílej kabát. To je teda nápad!“ A mírněji dodává: „Teddy se s ní chtěl jen pozdravit.“

„Paní Vondráčková si může nosit kabát, jaký bude chtít, a malovat se také může, jak se jí zlíbí. Do toho ti nic není. A dál?“ říká máma nebezpečně klidným hlasem.

Zuzana přivírá oči, jako by přemýšlela, jak zformulovat odpověď, aby ji pochopil i idiot. „Pan Novák chodí do parku běhat. Asi aby vyběhal to svý břicho, který mu roste čím dál víc. Teddy si chtěl hrát a líbí se mu, když